

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/122/2022
Identifikačné číslo spisu:	7111203809
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7111203809.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti IRES R + L s.r.o., Košice - mestská časť Sever, Kavečianska cesta 1112/41, IČO: 52 520 633, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Spišákom, Košice, Idanská 17, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15C/139/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. novembra 2020 sp. zn. 9Co/208/2019, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. októbra 2018 č. k. 15C/139/2014-687 žalobu žalobkyne zamietol a žalovanému voči žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

1.1. Pôvodná žalobkyňa (IRES R+M s.r.o.) sa žalobou doručenou súdu 9. februára 2011 domáhala, aby súd právneho predchodcu žalovaného, príspevkovú organizáciu Rekreačné zariadenie Ministerstva vnútra Tatry, zaviazal na zaplatenie znehodnoteného stavebného materiálu v čiastke vyčíslenej znalcom spolu so 6 %-ým úrokom z omeškania od doručenia žaloby na súd až do zaplatenia spolu s trovami konania. Svoju žalobu odôvodňovala tým, že uzatvorila so žalovaným Zmluvu o dielo č. SE-25-67/OVO-2006 zo 6. marca 2006 (ďalej len „Zmluva o dielo“), predmetom ktorej bola rekonštrukcia Rekreačného zariadenia MV SR Plesnivec. Podľa čl. 5 Zmluvy o dielo, cena za dielo bola zmluvnými stranami dohodnutá vo výške 2.981.719,80 eura s DPH. Žalobkyňa začala s vykonávaním dohodnutých prác a tieto riadne vykonávala až do 9. júla 2007, kedy technický dozor žalovaného zastavil na diele všetky práce až do odvolania. V čase zastavenia prác mala žalobkyňa na predmetnej stavbe stavebný materiál v sume 265 626,04 eura. Po zastavení prác žalobkyňa uskladnila stavebný materiál, avšak došlo k jeho čiastočnému znehodnoteniu a pre dlhodobé zastavenie stavebných prác už ho nie je možné použiť, pretože už nevyhovuje stavebným podmienkam, predpisom a normám. Žalobkyňa sa domáhala

pokračovania prác a náhrady škody voči žalovanému.

1.2. Uznesením z 3. mája 2012 č. k. 15C/26/2011-66 súd prvej inštancie pripustil zmenu na strane žalovaného a pripustil, aby na miesto pôvodného žalovaného do konania ako žalovaný vstúpil: Rekreačné zariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Tatry, so sídlom Starý Smokovec, Výsoké Tatry, IČO: 42 234 433. Uznesením z 8. marca 2013 č. k. 15C/26/2011-101 súd pripustil zmenu na strane žalovaného z dôvodu univerzálnej sukcesie a pripustil, aby na miesto doterajšieho žalovaného vstúpil do konania ako žalovaný Ministerstvo vnútra so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866.

1.3. Súd prvej inštancie po právnom posúdení veci podľa § 373, § 374 ods. 1, 2, 3, § 378, § 379, § 380, § 381, § 536, § 542 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“ alebo „Obchodný zákonník“) uzavrel, že v danom prípade si žalobkyňa uplatňovala voči žalovanému nárok na náhradu škody, pretože musela vynaložiť náklady na stavebný materiál, ktorý bol potrebný na zhotovenie diela. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba žalobkyne nie je dôvodná, a preto ju zamietol. Zo znaleckého posudku doručeného súdu 20. februára 2017 mal za preukázané, že celková hodnota zakúpeného a nezabudovaného stavebného materiálu na rekonštrukciu rekreačného zariadenia bola 98 839,96 eura. Materiály, ktoré boli predmetom znaleckého dokazovania, neboli vysoko špecifickými materiálmi. Šlo o materiály bežne vyrábané, s bežnými technickými vlastnosťami spĺňajúcimi predpisy o materiáloch použitých na stavbu a všetky z nich mohli byť použité na inú stavbu v zmysle schválenej projektovej dokumentácie na účel, na ktorý boli vyrobené. Pri ohliadke sa zistilo, že došlo k znehodnoteniu niektorých materiálov, nakoľko sa zmenili fyzikálne vlastnosti vplyvom počasia. Znehodnotený materiál znalec ohodnotil na sumu 19 435,47 eura. Na pojednávaní konanom 12. októbra 2018 právny zástupca žalobkyne rozporoval závery v znaleckom posudku a uviedol, že podľa prepočtu žalobkyne hodnota stavebného materiálu na stavbe predstavovala sumu 128 790,35 eura a že znalec riadne nezodpovedal otázku, či je možné tento materiál zabudovať prípadne do inej stavby. Navrhol, aby súd vykonal ďalšie dokazovanie, a to výsluchom znalca k námietkam žalobkyne, prípadne doplnil znalecké dokazovanie, a aby súd vypočul J.. S., riaditeľa rekreačného zariadenia, ktorý mal na starosti komunikáciu medzi žalobkyňou a žalovaným, a ktorý sám objednal dokonca aj uskutočnil, aby žalobkyňa zostala na stavbe a strážila budovu a stavenisko. Súd prvej inštancie návrh na vykonanie ďalšieho dokazovania s poukazom na ust. § 208 ods. 3 zákona č. 16/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) zamietol, nakoľko vykonanie týchto dôkazov považoval za nadbytočné.

1.4. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala právny nárok na náhradu škody voči žalovanému a s tým súvisiace úroky z omeškania. Žalobkyňa podľa súdu nesplnila svoju povinnosť tvrdenia a v konaní neunesla dôkazné bremeno, najmä nepreukázala svoj právny nárok na žalovanú sumu, nakoľko je sama vlastníkom stavebného materiálu, ktorý sa na stavbe nachádzal. Žalobkyňa a žalovaný sa v Zmluve o dielo dohodli, že vlastnícke právo k dielu prechádza na žalovaného dňom odovzdania a prevzatia diela. Žalovaný však [do času vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie (§ 217 ods. 1 CSP)] predmetné dielo neprevzal, preto na neho vlastnícke právo neprešlo. Vlastníkom diela je žalobkyňa, a to až do riadneho odovzdania a prevzatia žalovaným. Zo znaleckého posudku doručeného súdu 20. februára 2017 mal súd prvej inštancie preukázané, že stavebný materiál, ktorý bol použitý na stavbe nebol vysoko špecifickým materiálom a žalobkyňa ho mohla použiť aj na inej stavbe. Mal za to, že vlastníkom stavebného materiálu bola žalobkyňa, a preto žalovaný neniesol na danom materiáli nebezpečenstvo škody. Práce na diele boli zastavené žalovaným listom z 30. januára 2007 s okamžitou účinnosťou, o čom bola žalobkyňa oboznámená zápisom do stavebného denníka 9. februára 2007. Žalobkyňa oznámila v upozornení zo dňa 30. apríla 2007 právneho predchodcovi žalovaného, že 28. apríla 2007 ukončila práce, ktoré majú udržiavací charakter. O náhrade trov konania strán sporu rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP a vzhľadom na úspech žalovaného v spore, priznal proti neúspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 18. novembra 2020 sp. zn. 9Co/208/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Počas odvolacieho konania odvolací súd uznesením z 11. februára 2020 (č. l. 818 spisu) vyhovel návrhu pôvodnej žalobkyne IRES R+M s.r.o., so sídlom Kavečianska cesta 41, Košice, IČO: 36 197 882, aby do konania na jej miesto vstúpila ako žalobkyňa IRES R+L s.r.o., so sídlom Kavečianska cesta 1112/41, Košice, IČO: 52 520 633. Odvolací súd preto pokračoval v

konaní ako so žalobkyňou so spoločnosťou IRES R+L, s.r.o.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie spĺňa všetky kritériá riadneho a presvedčivého odôvodnenia vyjadrené v ust. § 220 ods. 2 CSP. Konštatoval, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie odkazuje na skutočnosti uvádzané žalobkyňou v žalobe, že na predmetnej stavbe mal v čase zastavenia prác stavebný materiál v hodnote 265 626,04 eura. Žalobkyňa pritom v odvolaní uviedla, že hodnota tohto materiálu, resp. zníženie hodnoty tohto materiálu v súvislosti so vzniknutou škodou ako úbytku na jej majetku mala byť vyčíslená znaleckým posudkom. Poukázal, že súd prvej inštancie vo veci znalecké dokazovanie aj nariadil a vysporiadal sa aj s návrhom žalobkyne na doplnenie dokazovania výsluchom znalca, ktoré nepovažoval za potrebné vykonať, vychádzajúc z § 208 ods. 3 CSP, lebo znalca možno vyslychnúť ku skutočnostiam uvádzaným v znaleckom posudku, ale výsluchom znalca sa nedopĺňajú ani nemenia skutkové závery obsiahnuté v znaleckom posudku. Súd prvej inštancie vychádzal zo záverov uvedených v znaleckom posudku. V prípade, že žalobkyňa mala výhrady k znaleckému posudku a k jeho záverom, súdu nepredložila iný znalecký posudok, ktorý by vyvrátil správnosť záverov znaleckého posudku vypracovaného znalcom, resp. nepožiadala súd o nariadenie kontrolného znaleckého posudku vo vzťahu k ňou namietaným skutočnostiam. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom súdu, že výsluch znalca by bol nadbytočný, ako aj so záverom, že aj vypočutie svedka J.. J. S. by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti, keďže tento svedok už bol na pojednávaní konanom 23. apríla 2015 vyslychnutý.

2.2. Odvolací súd ďalej v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že v konaní nebola zistená vada, ktorej dôsledkom by bolo nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Žalobkyňa o. i. v odvolaní takúto tvrdenú vadu ani nekonkretizovala. Podľa odvolacieho súdu z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie jednoznačne vyplýva, že súd vzal do úvahy iba skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, resp. vyšli počas konania najavo a neopomenul žiadnu skutočnosť, ktorá z vykonaných dôkazov vyplynula, resp. vyšla počas konania najavo, jeho skutkové zistenia nie sú založené na chybnom hodnotení dôkazov, nie je logický rozpor v hodnotení dôkazov, príp. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, či vierohodnosti a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo bolo zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Súd prvej inštancie použil v prejednávanej veci správny právny predpis a správne ho i vyložil. Výkonaj tiež všetky dôkazy potrebné na riadne zistenie skutkového stavu veci. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi, pre ktoré súd prvej inštancie nevykonaj žalobkyňou navrhované dôkazy a v celom rozsahu na ne odkázal.

2.3. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu rozhodol správne, keď žalobu ako nedôvodnú zamietol a dospel k správne mu záveru, že pôvodná žalobkyňa a žalovaný sa zmluvou o dielo dohodli, že vlastníctvo k dielu prechádza na žalovaného dňom odovzdania a prevzatia diela, a že žalovaný predmetné dielo neprevzal, a preto na neho vlastnícke právo neprešlo. Vlastníkom diela je žalobkyňa a to až do riadneho odovzdania a prevzatia žalovaným. Za správny považoval aj záver súdu prvej inštancie, že žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala právny nárok na náhradu škody voči žalovanému a následne aj s tým súvisiace úroky z omeškania, že neuniesla dôkazné bremeno a nepreukázala svoj nárok na žalovanú sumu, nakoľko je sama vlastníkom stavebného materiálu, ktorý sa nachádza na stavbe. Dodal, že v prvom rade bolo na žalobkyňu preukázať právny základ nároku na náhradu škody za materiál, ktorý nebol zabudovaný do predmetnej stavby, ktorého bola a doposiaľ aj je žalobkyňa vlastníkom. Žalobkyňa nepreukázala základné predpoklady pre vznik nároku na náhradu škody v zmysle § 373 a nasl. ObZ, a to predovšetkým vznik škody, protiprávny úkon a príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody. Z dôvodu, že nebol preukázaný základ nároku žalobkyne na náhradu škody, výhrady žalobkyne vo vzťahu k jej výške posúdil odvolací súd ako bezpredmetné. Odvolací súd ďalej s odkazom na § 539 ods. 3 a 540 ods. 1 ObZ dodal, že v prejednávanej veci nebolo pochyb, že materiál na zhotovenie diela obstaral zhotoviteľ, t.j., žalobkyňa. Z uvedeného dôvodu nebezpečenstvo škody na veciach, t.j. na materiáli, ktorý nebol zabudovaný do stavby, ktorého vlastníkom je zhotoviteľ, znáša zhotoviteľ. Ak mala žalobkyňa výhrady voči rozsahu stavebného materiálu, ktorý sa na stavbe nachádzal a ktorý nebol do stavby zabudovaný, bolo jej povinnosťou tieto v konaní preukázať. Žalobkyňa nevysvetlila ani to, v čom spočívalo protiprávne konanie žalovaného, v dôsledku ktorého došlo ku vzniku škody. Povinnosťou zhotoviteľa diela bolo zamedziť prípadne vzniknutej škode na stavebnom materiáli, ktorý sa na stavbe nachádzal. Žalobkyňa pred súdom nepreukázala, že by išlo o špecifický stavebný materiál, ktorý by sa už nemohol dať použiť na inej stavbe. Navyše, pôvodná žalobkyňa podala

žalobu na súde až po viac ako troch rokoch od ukončenia stavebných prác, preto odvolací súd poukázal, že po takom dlhom čase mohlo dôjsť aj k znehodnoteniu materiálu v dôsledku nepriaznivých poveternostných podmienok, resp., že prešla aj záručná doba na nezabudovanom stavebnom materiáli, na čom nemôže niesť vinu žalovaný. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, pretože odvolací súd nedal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany uplatnenej žalobkyňou, len si osvojil všetky skutkové zistenia súdu prvej inštancie. V konaní nedošlo k zisteniu rozhodujúcich skutočností pre vydanie správneho rozhodnutia. Pred súdom prvej inštancie ani pred odvolacím súdom nebol, napriek podanému znaleckému posudku, vykonaný dôkaz výsluchom znalca, ani dôkaz zadovážením písomného stanoviska znalca k námietkam žalobkyne k podanému znaleckému posudku, napriek tomu, že tieto dôkazy mienila predchádzajúca sudkyňa vykonať a za tým účelom predvolala znalca na pojednávanie, ktoré bolo odročené. Tým bola žalobkyňa zbavená možnosti unesenia dôkazného bremena a povinnosti tvrdenia. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie bez toho, aby vo veci nariadil pojednávanie a konal tak v rozpore s § 383 a § 385 ods. 1 CSP, podľa ktorých mal obligatórne nariadiť pojednávanie, pretože vo veci bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Postupom odvolacieho súdu bola dovolateľka zbavená možnosti produkovať ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Odvolací súd tvrdil, že žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno a nesplnila povinnosť tvrdenia a z uvedených dôvodov uzavrel, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď žalobu ako nedôvodnú zamietol. Podľa žalobkyne jej odvolací súd uprel právo na právnu pomoc a porušil tiež princíp rovnosti sporových strán.

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP dovolateľka namietala, že v konaní jednoznačne preukázala právny titul na žalovanú sumu, avšak odvolací súd napriek riadnemu preukázaniu podstatného porušenia povinnosti žalovaného zo zmluvného vzťahu dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala svoj nárok na žalovanú sumu. Odvolací súd podľa dovolateľky vec nesprávne právne posúdil a svojím rozhodnutím sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v obdobných veciach. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že z dovolania nevyplýva žiadne porušenie procesných práv žalobkyne, ktoré by odôvodňovalo dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Žalobkyňa v konaní nepreukázala kumulatívne splnenie všetkých podmienok zodpovednosti žalovaného za škodu. Zo znaleckého posudku doručeného súdu prvej inštancie 20. februára 2017 vyplývalo, že znehodnotený materiál znalec ohodnotil na sumu 19 435,47 eura, avšak v konaní bolo preukázané, že vlastníkom predmetného materiálu je žalobkyňa, ktorá v konaní nepreukázala, v čom malo spočívať protiprávne konanie žalovaného, v dôsledku ktorého malo dôjsť ku vzniku škody. Žalovaný ďalej poukázal, že mu nie je zrejmé, ako nevykonaním žalobkyňou navrhnutých dôkazov bola žalobkyňa zbavená možnosti unesenia dôkazného bremena a povinnosti tvrdenia, keďže znalec by pri výsluchu nemohol doplniť, ani zmeniť skutkové závery obsiahnuté v znaleckom posudku. Uviedol, že ust. § 383 až § 385 CSP nehovorí o obligatórnom nariadení pojednávania, ale o fakultatívnej možnosti, navyše žalobkyňa v odvolaní mohla vytýčenie pojednávania navrhnúť, čo však z jej dovolania nevyplývalo. Vo vzťahu k dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP uviedol, že dovolanie žalobkyne v súvislosti s týmito dovolacími dôvodmi je nedostatočne odôvodnené. Navrhol, aby odvolací súd dovolanie žalobkyne odmietol, resp. zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017, 9Cdo/72/2020).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017, 9Cdo/72/2020).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017, 9Cdo/72/2020).

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

10. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

11. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

13. V danom prípade dovolateľka prípustnosť dovolania vyvodzovala v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

16. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17. Žalobkyňa namietanú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP oprela o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne. Nesprávny procesný postup videla v tom, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby vo veci nariadil pojednávanie a konal tak v rozpore s § 383 a § 385 ods. 1 CSP, hoci vo veci bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Dovolateľka napokon namietala aj vady v dokazovaní.

18. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

19. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

19.1. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

20. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

21. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

22. Vo vzťahu k uplatnenej námietke nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP.

23. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania dovolateľky, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobkyne (§ 387 ods. 2 CSP). Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (najmä body 10. až 33.), ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie (najmä body 6. až 37.), nevyplýva rozpornosť, nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vypořiadal so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne

závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP).

24. Dovolateľka v dovolaní namietala, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku vôbec neuviedol, na čom založil svoj záver, že žalobkyňa sa žalobou domáhala zaplattenia hodnoty znehodnoteného materiálu v čiastke vyčíslenej znalcom, teda súd prvej inštancie ani nevedel, akú výšku náhrady škody žalobkyňa požadovala. V tejto súvislosti súdu prvej inštancie a odvolaciemu súdu vytýkala, že sa nevysporiadali so skutočnosťou, že znalec v podanom znaleckom posudku určil, že došlo k znehodnoteniu nezabudovaného stavebného materiálu na predmetnej stavbe v hodnote 19 435,47 eura.

24.1. Dovolací súd uvádza, že s touto námietkou žalobkyne sa odvolací súd vysporiadaval v bode 24. a výhrady žalobkyne vo vzťahu k výške náhrady škody posúdil ako bezpredmetné z dôvodu, že žalobkyňa v konaní nepreukázala základ svojho nároku na náhradu škody, t.j. nepreukázala, že boli naplnené základné predpoklady pre vznik nároku na náhradu škody. Odvolací súd (pozri bod 22. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) sa v celom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že predmetom sporu bol nárok na náhradu škody (vynaložených nákladov žalobkyne na stavebný materiál, ktorý bol potrebný na zhotovenie diela), ako aj so záverom, že predmetná zodpovednosť sa riadi ust. § 373 až 386 Obchodného zákonníka. Uviedol, že uvedená zodpovednosť za škodu je založená na princípe objektívnej zodpovednosti, podkladom ktorej je a/ porušenie zodpovednosti záväzku alebo inej právnej zodpovednosti stanovenej v ObZ, b/ protiprávnosť, c/ vznik škody, d/ príčinná súvislosť medzi protiprávnosťou a vznikom škody, e/ predvídateľnosť a f/ neexistencia okolností vylučujúcich zodpovednosť. Uvedené predpoklady pre vyhovieť žaloby na náhradu škody (a/ až f/) musia byť splnené kumulatívne a ich existenciu (a/ až d/ - pozn. dovolacieho súdu) musí v konaní preukázať poškodený. Rovnako sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že zodpovednosť je daná len vtedy, keď vzniknutá škoda je v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti. V bode 23. odôvodnenia odvolací súd zdôraznil, že vlastníkom diela je žalobkyňa, a to až do jeho riadneho odovzdania a prevzatia žalovaným. Uviedol, že zo znaleckého posudku mal súd prvej inštancie preukázané, že stavebný materiál, ktorý bol použitý na stavbe, nebol vysoko špecifickým materiálom, žalobkyňa ho mohla použiť aj na inej stavbe, a keďže je jeho vlastníkom, nesie aj nebezpečenstvo škody na danom materiáli.

25. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok.

26. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP nezakladá. Najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Na tom zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 24/2017 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

27. Napokon, dovolací súd nezistil ani opodstatnenosť tvrdenia žalobkyne o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu odvolacím súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa odvolací súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ale nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo znamenala aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov popierajúcu ich účel, podstatu a zmysel.

28. K námietke dovolateľky, že odvolací súd v rozpore s § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania žalobkyne nenariadil pojednávanie, dovolací súd v prvom rade uvádza, že ani Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ani judikatúra EŠLP netrvá na tom, aby sa civilné konania na každej inštancii/stupni prejednávali verejne, t. j. na ústnych pojednávaniach. Ak súd prvej inštancie rozhodoval na pojednávaní, odvolací súd v zásade pojednávanie nariadiť nemusí.

29. V zmysle § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa § 384 ods. 2 a 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich napriek návrhu strany nevykonal súd prvej inštancie, a tiež za podmienok podľa § 366 CSP (a/ ak sa týkajú procesných podmienok, b/ ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d/ ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie). Podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd je povinný nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania iba v dvoch prípadoch, a to a/ ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ ak si to vyžaduje verejný záujem.

30. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie a či skutkový stav veci bol zistený správne a dostatočne, rozhoduje výlučne odvolací súd.

31. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie (pozri bod 21. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať alebo doplniť (§ 384 ods. 1 CSP). Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania odvolací súd nezistil (§ 384 ods. 2, 3 CSP). Keďže pre nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem; konanie o náhradu škody nemá širší spoločenský dopad a dotýka sa výlučne strán sporu; rozhodnutie o veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania bolo postupom, ktorý plne zodpovedal zákonu (§ 385 ods. 1 CSP).

32. Dovolací súd ďalej poukazuje na to, že hodnotenie skutkových okolností, na ktoré odvolací súd pri svojich úvahách vzal zreteľ, dovolaciemu prieskumu nepodlieha. Pokiaľ dovolateľka, vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ust. § 420 písm. f) CSP, namietala aj neúplné a nesprávne zistenie skutkového stavu súdmi nižšej inštancie, najvyšší súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000, ako aj na rozhodnutia 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9Cdo/159/2022). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficit v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

33. Dovolací súd v uznesení z 28. októbra 2020, sp. zn. 7Cdo/205/2019, vychádzajúc z judikatúry Ústavného súdu SR, ako aj z uznesenia najvyššieho súdu zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo/100/2018 poukázal na to, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec, tretím argumentom je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy)

takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (5Cdo/151/2019, 9Cdo/58/2022).

34. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by odvolací súd svojím postupom založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd sa dostatočne jasne a presvedčivo vysporiadal s odvolacou námietkou žalobkyne o nevykonaní ňou navrhnutého dokazovania a odôvodnil svoj záver o jeho nadbytočnosti (por. bod 13. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v spojení s bodom 13. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Rozhodujúcou právnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti žalobkyňou uplatneného nároku na náhradu škody bolo posúdenie naplnenia predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu. V prvom rade bolo potrebné ustáliť, či žalobkyňou tvrdená škoda vznikla v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti žalovaného. V tejto súvislosti súdy nižších inštancií dospeli k záveru, že žalobkyňa v konaní nevysvetlila, v čom spočívalo protiprávne konanie žalovaného, v dôsledku ktorého došlo ku vzniku škody.

35. Vo vzťahu k námietke žalobkyne, že odvolací súd porušil jej právo na právnu pomoc vyplývajúce z čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, dovolací súd v prvom rade poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 60/08 zo 7. februára 2008 (zverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 85/2008), v zmysle ktorého hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené v čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (súdy, iné štátne orgány, orgány verejnej správy) majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkovi, aby v konaní pred nimi využíval právnu pomoc (napr. pomoc advokáta). Dovolací súd považuje za potrebné doplniť, že postup súdu, ktorým nevyhovie návrhu strany na vykonanie dokazovania, znaky porušenia práva na právnu pomoc nenapĺňa.

36. Pokiaľ dovolateľka namietala, že v konaní nedošlo k zisteniu rozhodujúcich skutočností pre vydanie spravodlivého rozhodnutia, pretože pred súdom prvej inštancie ani pred odvolacím súdom nebol vykonaný dôkaz výsluchom znalca, ani zadovážením jeho písomného stanoviska, dovolací súd uvádza nasledovné.

36.1. Znalecký posudok sa vyhotovuje písomne, ak súd nerozhodne inak. Ak je to účelné, môže súd znalca vyslychnúť o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku (§ 208 ods. 1 a 3 CSP). Pokiaľ ide o hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu, pravidlá hodnotenia dôkazov sú upravené v článku 15, ako aj v § 191 CSP a spravujú sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd však hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi.

36.2. Ak má súd pochybnosti o vecnej správnosti znaleckého posudku, nemôže ho nahradiť vlastným názorom; najhospodárnejším postupom sa v takom prípade javí, ak sa súd snaží odstrániť nejasnosti, nedostatky, prípadne námietky strán výsluchom znalca a položením doplňujúcich otázok (k tomu pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 837). Dovolací súd síce z obsahu súdneho spisu zistil, že súd prvej inštancie pôvodne znalca na pojednávanie za účelom jeho výsluchu predvolal (pozri č. l. 565 spisu), no toto pojednávanie bolo neskôr zrušené (pozri č. l. 595 spisu). Na pojednávaní konanom dňa 12. októbra 2018 (pozri zápisnica o pojednávaní z č. l. 679 a nasl. spisu) súd návrh žalobkyne na výsluch znalca zamietol. Súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobkyne s odôvodnením, že v konaní nebol preukázaný ani právny základ nároku na náhradu škody, pričom odvolací súd tieto závery súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Na podklade predmetných záverov je zrejmé, že súdy nižšej inštancie v procese zisťovania skutkového stavu nemali dôvod pochybovať o záveroch znaleckého dokazovania, ktorým sa zisťovala celková hodnota zakúpeného a nezabudovaného stavebného materiálu, ako aj to, či išlo o vysoko špecifický materiál a či došlo k jeho znehodnoteniu a v akom rozsahu. Z uvedeného dôvodu nepovažovali za potrebné postupovať podľa § 208 ods. 3 CSP, s čím sa v odôvodnení svojich rozhodnutí náležite vysporiadali.

37. Dovolateľka tiež tvrdila, že odvolací súd, tým, že nevykonával výsluch znalca, porušil princíp rovnosti sporových strán uvedený v čl. 6 CSP. K tomu dovolací súd uvádza, že zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (k tomu tiež PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tom-ktorom prípade prebiehalo civilné konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (tiež napr. 3Cdo/289/2014, 3Cdo/321/2015, 3Cdo/888/2015, 3Cdo/156/2016, 9Cdo/293/2019). S ohľadom na vyššie uvedené (pozri predchádzajúci bod odôvodnenia) v danom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy (nevykonaním výsluchu znalca) porušili zásadu rovnosti sporových strán.

38. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018).

39. Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý súdny proces. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

40. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania odôvodnila aj ust. § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

41. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), alebo či ide o otázku, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

42. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

42.1. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania

v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu - nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

43. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolací súd konštantne uvádza, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa odôvodňuje s odkazom na § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

43.1. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa.

43.2. Zhrnúc vyššie uvedené, z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/ musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá "odklon" od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné (k tomu pozri R 1/2018).

44. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich pretrvávajúcom rozdielnom rozhodovaní.

45. Dovolateľka prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP založila v prvom rade na argumentácii, že odvolací súd v napadnutom rozsudku vytkol žalovanému [správne žalobkyni - pozn. odvolacieho súdu (§ 124 CSP)], že neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala svoj nárok na žalovanú sumu, napriek tomu, že do konania prizvaný znalec v znaleckom posudku určil, že došlo k znehodnoteniu nezabudovaného stavebného materiálu na tejto stavbe v hodnote 19 435,47 eura. Žalobkyňa ďalej k tomuto dovolaciemu dôvodu uviedla, že právny titul na žalovanú sumu v konaní jednoznačne preukázala, avšak odvolací súd napriek jednoznačnému preukázaniu podstatného porušenia povinnosti žalovaného zo zmluvného vzťahu vec nesprávne právne posúdil.

46. Dovolací súd aplikujúc ustanovenie § 124 CSP dospel k záveru, že dovolateľka nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom opiera o otázku posúdenia (ne)unesenia dôkazného bremena žalobkyňou. Najvyšší súd pritom už vo svojich skorších rozhodnutiach (napr. sp. zn. 8Cdo/115/2017, 8Cdo/140/2018, 4Cdo/38/2019, 9Cdo/260/2021) vysvetlil, že o otázku relevantnú z hľadiska ustanovení § 421 ods. 1 CSP nejde pri riešení otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, teda bremeno procesnej zodpovednosti za to, že v civilnom spore bude môcť súd pre dostatok potrebných skutkových poznatkov rozhodnúť v prospech strany.

46.1. Významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 CSP je to, že ide o právnu otázku. Aj za účinnosti CSP je opodstatnené konštatovanie, že právna otázka je otázka významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky a judikátornej činnosti najvyššieho súdu, úlohou ktorého

je zjednocovať rozhodovanie všeobecných súdov (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/132/2009, 2Cdo/71/2010, 3Cdo/51/2006, 4Cdo/151/1998, 5Cdo/1/2010, 7Cdo/117/2011). Je to dané zámerom, aby sa vyriešením takejto otázky prispelo k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Posúdenie otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych a v iných prípadoch sa spravidla už nevyskytujúcich skutkových okolnostiach, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné.

47. Dôkazné bremeno je inštitútom práva procesného, pretože je nerozlučne spojené s civilným sporovým konaním a prejavuje sa vo výsledku sporu. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku náležite uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno, čo malo v danej veci za následok zamietnutie žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala náhrady škody. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, keďže dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (por. § 442 CSP). Preto ani nemožno polemizovať so závermi odvolacieho súdu, ktoré žalobkyňa namietala v dovolaní.

48. Dovolací súd poukazuje, že právnou otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka, kto je v danom spore nositeľom dôkazného bremena. Pre zodpovedanie tejto otázky je totiž rozhodujúca hmotnoprávna úprava vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje svoje právo alebo povinnosť žalovaného. Súdny nižšej inštancie nárok žalobkyne posúdili ako nárok na náhradu škody v zmysle § 373 a nasl. ObZ. Všeobecná zodpovednosť za škodu podľa Obchodného zákonníka je objektívnou zodpovednosťou a predpokladom jej vzniku je a/ porušenie povinností zo záväzku (alebo inej právnej povinnosti stanovenej v Obchodnom zákonníku), b/ vznik škody a c/ príčinná súvislosť medzi vznikom škody a porušením povinnosti. Existenciu týchto predpokladov musí preukázať poškodený. V kontexte prejednávanej veci preto niet pochyb o tom, že dôkazné bremeno ohľadom preukázania predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu zaťažovalo žalobkyňu.

49. Pokiaľ dovolateľka prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodňovala odklonom od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a v tejto súvislosti poukazovala na uznesenie najvyššieho súdu z 29. júla 2010 sp. zn. 2MCdo/7/2009, dovolací súd uvádza, že ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada (tzv. vada zmätočnosti) zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Vady zmätočnosti predstavujú také závažné pochybenia v procesnom postupe súdov nižšej inštancie, ktoré zakladajú potrebu nimi zaťažené rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť, a to bez ohľadu na to, či táto procesná vada (nedostatok) mala za následok aj nesprávne rozhodnutie vo veci. Na druhej strane, nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávnym právnym posúdením veci však nemôže byť nedostatok odôvodnenia súdneho rozhodnutia spočívajúci napr. v tom, že súd nevyložil úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a ktoré ho viedli k aplikácii zvolených právnych predpisov. Napokon je potrebné uviesť aj to, že žalobkyňa v dovolaní namietala aj vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, s čím sa dovolací súd vysporiadal tak, že tieto tvrdené vady v procesnom postupe súdov nižšej inštancie nezistil (pozri bod 39. tohto uznesenia).

50. Dovolaciemu súdu z obsahu dovolania vyplynulo, že dovolateľka v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP v skutočnosti spochybňuje vyhodnotenie dôkazov odvolacím súdom, ktoré ho viedli k záveru, že žalobkyňa nepreukázala právny základ nároku na náhradu škody. Dovolací súd však nie je treťou inštanciou a na tomto mieste tiež pripomína, že namietaním nesprávnosti skutkových zistení na základe vykonaného dokazovania nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Rovnako tak ani odôvodnenie dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

51. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecne koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

52. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol z časti podľa § 447 písm. c) CSP z dôvodu jeho neprípustnosti a z časti podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

53. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalobkyňa (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanému žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

54. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.